

Szeplő, májfolt,

arcsztátlanságok ellen csodás hatása a Török-róza arckenőcs. Szépeknek kincs, tisztán arcuaknak nélkülözhetetlen. Egy tégely 12 K. 3 tégely 30 K. Kapható

Uj. RÁCZ JÁNOS kozmetikai laboratóriumában, Kiskunhalas 66.

ALAPITVA 1914.

Gyászesetben **Haltnerberger Vilmos** ruhák soron kívül kelmező, vegyítítő és festenek feketére. **Nagyvárad. Postafoók.** Postal megfizások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

«Iperol» pót-ECZET-ESZENCZIA.

«IPEROL» poteczet-eszencia 15-szörösen hígítva, kellemes, aromatikusan ételezetet ad! Törv. hites vegyész vélemény igazolja gyártmányunk megbízhatóságát. Nem tévesztendő össze hasonló kétes értékű készítményekkel. — Eladási kézpont:

RIPPER JAKAB ÉS YIVÉRE, Budapest, VII., Dob-utca 1. — Telefon 66-49. Viziontelárusítók előnyben részesülnek!

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT

Állandó melléklete

„A vadászeb”

czimű ebtenyészési szaklap.

Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.

Szerkeszti: lovag KERPELY BÉLA.

Előfizetési ár mindkét lapra:

egész évre 20 K és 4 K háborús pótdíj összesen 24 K
fél * 10 * 2 * 12 *
negyed * 5 * 1 * 6 *

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.
(Franklin-Társulat.)

Magyar Törvények, a Franklin-Társulat zsebkiadásai-ban

megjelent

AZ UJ EGYENES ADÓTÖRVÉNYEK

Jövedelemadó. Vagyonadó. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója. Hadnyereségadó. III. oszt. kereseti adó.

Készítették:

ROTH PÁL dr.

bp. m. kir. adófelügyelői s. titkár és

TÉRFY GYULA dr.
miniszteri tanácsos.

Ára kötve 12 korona.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett. Rövid idő alatt dús hajat növeszt és megakadályozza a hajhullást, megőrzi a korai szürülést, egy hónap alatt fényes eredmény. Ára 10 és 15 K. **BOTÁR Z. REGINA** Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. I. em. Illatszerekben nagy választék.

A magyar mágnásvilág alakjait mutatja be pompás megleveleltő erővel

SZEMERE GYÖRGY

legújabb regényében; címe

KÉT LEÁNY

Két kötet • Ára 10 K.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható minden könyvkereskedésben.

Pénzét

vissza-fizetem, ha

tyukszem-szemölcs. borköményeséit a Ris-baltam három nap alatt fájdalom nélkül gyökereztől ki nem irtja. Ezekre memó hála- és köszönőiratok. Ára jóvallo levélrel 2.40 K üvegkint, 3 üveg 5.50 K és 6 üveg 8.50 K. **KEMÉNY, Kasza 1., Postaútk 12/123**

HIRDETÉSEK

- felvétetnek
- a kiadó-
- hivatalban
- BUDAPEST,
- Egyetem-u. 4.

Viszketegséget, sömört, rüht,

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti törvényesen védett

„Skaboform”-kenőcs.

Nem piszkít, teljesen szagtalan.

Próbátégely 2.30 korona kis tégely 4 korona
családi tégely 11 K. — Budapesti főraktár:
Török gyógyszerárban, VI., Király-utca 12.

Vidékre megrendelési cím:

Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerára, Győr.
«Skaboform» névjegyre ügyeljünk.

A MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti **RADÓ ANTAL**

új füzetek:

894. szám

RIEDL FRIGYES

ARANY LELKI ÉLETE.

Arany idegletébe igyekszik bepillantani és egyúttal felfejti a nagy költő nézetét a háborúról.

Ára 40 fillér. — Kapható minden könyvkereskedésben.

KULTURA ÉS TUDOMÁNY

új kötete:

VILÁGPOLITIKA

A világtörténet legújabb fejezete

(1871—1914)

Iria

BALANYI GYÖRGY dr.

kegyesrendi tanár

Főbb fejezetei: A hármasszövetség előzményei.
A hármasszövetség kora.
Bekerítő politika.
Utolsó erőpróbák.

Ára kötve 6 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA, * KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

23. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.**

BUDAPEST, JUNIUS HÓ 9.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egész évre — 40. — korona.
Félévre — 20. — korona.
Negyedévre — 10. — korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

KIRÁLYUNK MEHEMED SZULTÁNNAL, MÖGÖTTÜK ZITA KIRÁLYNÉ.

A KIRÁLYI PÁR LÁTOGATÁSA KONSTANTINÁPOLYBAN.

EGY FALUSI KISASSZONY TÖRTÉNETE.

REGÉNY. — IRTA SZEMERE GYÖRGY.

(Vége.)

— Tüdőgyulladás, — konstata a hamarjában előántott falusi Aeskulap. — Tífusz — korrigálta ki kartársát a másnap délben megérkezett páti professzor — enyhe lefolyásnak ígérkező tifoid.

Parsze, a professzornak volt igaza... Zsigmond gróf drága betege ágyához tolatott egy öblös bőrcsöllét s jóformán el nem mozdult belőle a krízisig. Betegsége alatt alig fantáziált a beteg kis porzellánbába. Mindössze az urát emlegette néha s egyszer-egyszer a Borsca és Cecil név buggyant ki kicserepesedett, forró ajakán.

Zsigmond gróf alig váltott pár szót a fiával, míg felesége túl nem esett a veszedelmen. Addig csupa aggodalom, szívszorvasztó rettegés volt a kemény férfi minden pillanata. Jóformán akkor sem látta fiát, midőn beszélt vele. S egyetlen savára sem emlékezett.

Annál nagyobb figyelmet fordított rá a krízis után.

— Bocsáss meg, fiam, jóformán meg se néztelek, mióta hazajöttél, nézz csak a szemembe s add ide a kezdet.

A kezét odaadta a fiú, de a szemét lesütve tartotta.

— Hogy érzi magát Babette? — kérdezte s erősen megszorította apja kezét, hogy a magának reszketését észre ne vegye.

— Túl van minden veszélyen, köszönöm a részvéteket.

Csend. Az apa szólalt meg először.

— Te is féltél?

— Igen, hiszen tudom, mennyire szereted.

— Hát te nem szereted?

— Én is...

— Féltél?

— Igen.

— Meglátszik rajtad: sápadt vagy, édes fiam.

Úgy elérzékenyedett Zsigmond gróf, hogy kétszer is megcsókolta a fiát.

— Jó fiú vagy. Van szíved.

Aztán karonfogta.

— Jer, nézd meg a kicsi mamát... a doktorok megengedték.

Borcsi ébren volt, midőn a két férfi szobájába lépett, de azonnál lehunyta szemét, midőn ágyához közeledtek. Alvást színel.

— Pszt, elaludt, — figyelmeztette fiát a férj — ha akarod, csókolj meg a kezét, aztán gyertünk.

Ervin lehajolt a beteg lilomszínű, kékeres kezéhez s rálehell. Szíve párája végigszaladt az asszony bágyadt testén s villamos áramként hatott. Ószerándult a beteg, de szemét nem nyitotta ki.

Megrezzent Ervin is. Tudta, hatodik érzékével megérezte, hogy nem alszik a mostohaanyja, csak tettei magát. Egymásba kulcsolta kezeit s megroppantotta ujjait. (Miért bomlott össze a lábbadozó asszony idegzeje ajka érintésétől? Miféle titkot rejteget a keblében? Miért kell ezt a titkot rejtegetnie?)

Elsápadt.

— Menjünk, apám...

... Négy nappal később felkelt Borcsi grófné. Kikívánczolt a szabad levegőre. Úgy elgyengült betegsége alatt, hogy jóformán járnai nem tudott. Ura ölben vitte ki a kastély erkélyére s fészkelte el az oda előre kikészített szonlaba.

— Jól fekszel, kis Babette?

— Jól, maczkóm, szeretlek.

— Idehívjam Ervint is?

— Nem, — riadozott a lábbadozó asszony — nem, egyedül akarok veled lenni, csak te kellesz nekem.

Zsigmond gróf helyet foglalt felesége lábánál s megsimogatta a kezét.

— Egy hét múlva táncolni fogunk...

— Igen, táncolni fogok, de csak veled.

— Mással is, boczika, a ki olyan szép, mint te, boldogítson másokat is.

Az asszony rossz néven vette ura biztatását.

— Ilyet ne mondjon, — háborgott — soha többé ne mondjon ilyet.

Önkénytelenül mostohafiára gondolt és végigszaladt gerinczén a hideg...

Egy hét múlva csakugyan teljesen visszanyerte Borcsi az egészségét. Hogy ismét megtanult járnai, mindig sétálni akart. Nem tudott, nem akart egy helyben maradni. Ideges nyugtalanság vett erőt a szervezetén.

Ura örömmel sétáltatta, mindössze egyszer tagadta meg tőle a kíséretét. Kénytelen volt vele, mert sürgős ügyben a községházára kéréte az ott tárgyaló főszolgabíró.

— Most nem mehetek veled, Babette, majd szólok Ervinnek.

Borcsi nem merte az ajánlatot visszautasítani. Nem talált rá elfogadható okot.

Úgy volt Ervin is. Érthetetlen módon meglepődött a pja kívánságán, de engedelmeskedett...

— Borcsi tud magában járnai, vagy a karomra támaszkodik?

— Dehogyan is támaszkodom, — mondta az asszony szinte berzenkedve — nincs már semmi bajom.

Kisétáltak a parkból. Hallgattak. Ervin a földre nézett, Borcsi az égre. A pacsírtákat figyelte. Legalább úgy látszott. A magasba való nézésben megfájult a nyaka, de azért nem tágitott. Akkor sem, mikor egyszer megbotlott egy vakondtúrásban.

Ervin ijedten kapott utána, hogy el ne essék. Nem fogta meg az asszonyt, mert nem volt rá szükség: megtalálta az az egyensúlyt most még magától is.

— Vigyázzon, Borcsi, — figyelmeztette mégis az elgyöngült asszonyt — ne nézzen mindig az égre.

— Mi köze hozzá!

— Miért haragszik? — kérdezte Ervin csodálkozva. — Én csak jót akarok.

Borcsi elszégyelte magát.

— Nem haragszom, Ervin, bocsásson meg, én rossz vagyok.

Ervinnek szívébe nyilallott a szigorú önkritika.

— Oh, nem, nem! — tiltakozott ellene.

— De rossz, rossz — makkcskodott a lábbadozó beteg.

Folytatták sétájukat.

— Ervin!

— Tessék.

— Maga nekem mindig kezet csókol asztal-bontás után.

— Úgy illik. Miért bozza fel ezt?

— Ne csókoljon nekem többet kezet.

— Nem? Miért nem?

— Mert nem akarom.

— Jól van, ezután nem csókolok magának kezet.

Csend.

Egy pacsírtá szédítő magasságba emelkedett a sétáló pár feje fölött s hosszú trillát vágott ki a levegőgömbben, a mi úgy hangzott, mint a szerelem himnusza.

— Ervin, hallja, mit énekel?

— Hallom.

— Siessünk innen.

Siettek, de a pacsírtá követte őket: váltig ott zengett a fejük felett.

Még jobban siettek. Borcsi elfúlt, ismét megbotlott és most már el is esett.

Ervin ijedten melléje térdelt s megfogta a kezét, hogy felemelje.

A megbotlott asszony megtartotta a férfi kezét, de nem kelt fel. Azt állította, hogy nincs jártányi ereje.

— Akkor mit csináljunk? — kérdezte Ervin ügyefogyottan.

Borcsi nem felelt. A pacsírtát nézte és hallgatta.

— A kastélyba szaladok Bettiért, — jelentette ki Ervin kétségbeesést eláruló szemén végighúzza tenyerét.

Erre már megszólalt Borcsi.

— Késő, — jelentette ki oly zavaros hangon, mintha félrebeszélné — a pacsírtá elfújta a nászindulót, most egyéb következik.

— Mi, az Istenért!

— Az, a minék el kellett következnie, mert másképp nem lehetett.

— Mi, oh mi!

— Vegyen a karjába és vigyen. Maga tudja, hogyan kell... egyszer már megtörtént... emlékszik rá?

— Nem... Igen... Emlékszem... De az régen volt... Most nem szabad.

Az asszonynak felfordult a szemé.

— Vigyen, — sottogta halkán, szerelmesen — vigyen, mert meghalok.

Ervin még habozott egy pillanatra, aztán egyszerre elvesztette ítélőképességét: karjába vette mostohaanyját. Szaladt vele, a hogy csak bírta a lába. Mintha saját maga előtt akarna menekülni és az asszony elől, a ki a karjában feküdt.

Csodák persze nem igen történnek: a megolvadt asszonytest forrósága, az erőszakosan elnyomott, de ismét feltámadt régi varázs hatalmába kerítette a hatályolavogot s a minden ízében remegő asszonyt Kirke végzetes csaberejével rubázta fel.

— Ervin!

— Tessék.

— Mondjon valamit.

— Nem... nem tudok.

Az ifjú továbbbeszörtetett, elfúlva, libegve; félt megpihenni: attól tartott, hogy helyreállott fizikai egyensúlya megbillenti a lelkét s örvénybe zuhan.

Mindhiába: rohanásában megállította az asszony: átkarolta a nyakát s keblére húzta a fejét.

— Most már mindegy, — sottogta forró érzéki hangon — mondjon valamit, hogy még szebb legyen.

— Mit?

Ervin megállott. Megszédült az asszony forró lehelletétől. Lükettő vére tüzeiben megolvadt a vasakarata.

— Mit? Mondja, mit?

— Azt, a mit kell. A miért tudtomon kívül öt éve epedek.

— Nem merem.

— Csak mondja... aztán mindent-jóvá teszünk: meghalunk.

A férfi felhőrdült.

— Nem akarom, hogy meghaljon, — mondta kétségbeesett, süvöltő hangon — élnie kell.

Borcsi felcsattant. Finom, kékeres arcát karmínvörös vérhullám öntötte el.

— Mit gondol maga rólam! — kiáltotta. — Nekem ezek után élnem nem szabad... nem tudok...

A park szélén állottak. Az asszony egy padr mutatott.

— Vigyen odáig, aztán tegyen le... meg kell egymást értenünk.

Ervin engedelmeskedett. Mostohaanyja parancsára maga is helyet foglalt a padon. És várt. Belső forróságát kicserepesedett ajkával kapkodva habzsolta a levegőt.

Az asszony közelebb húzódott hozzá s karjára fektette a fejét.

— Fogja meg a fejemet, mert lecsik.

Csakugyan olyan volt, mint a törött szárú lilium. Ervin nem tudta megtagadni a kérését:

kebléhez szorította az arcát, a mi most olyan átlátszónak tetszett, mint az üveg: patyolatbőrére rajzolódott valamennyi ere.

— Úgy, úgy, — gögicsélte a magát halálra szánt kis teremtés — most már maga sem állhat meg: a nagy szót ki kell mondania... a végzet ellen semmit nem tehetünk.

A férfinak erre oda lett a maradék ereje is. — Szeretem, — sottogta önkívületében — szeretlek, isméttele elszántan — soha senkit sem szerettem rajtad kívül.

Borcsika kegyelmes asszony lehunyta szemét, reszkető ajkán a megdicsőülés mosolya játszadozott.

— Úgy-e meghalunk? — kérdezte elhaló hangon.

— Igen, meghalunk... Így tovább nem élhetünk.

— Egyetlen szerelmem, köszönöm neked.

Az asszony most már egészen lehúzta a férfi fejét. Ajkához tapasztotta az ajakát.

Egybeolvadtak. Úgy érezték, hogy azonnál megsemmisülnének, ha külön-külön élnének. Pedig még élni akartak pár percig.

Jött a reakció. Az asszonyt felvillanyozta a konvulzív ölelkezés, a férfi elernyed, lelke kiürült...

— Ervin!

A fiatalember felugrott s fejéhez kapott.

— Siessünk, Borcsi, szerelmem, ezek után bűn minden pillanat, a mit az ételtől lopunk.

Az asszony visszahúzta a helyére.

— Ha bűn is, — mondta követelő hangon — én nem akarok sietni, én még csókolni akarok.

Csók. Kétségbeesetten szitták egymás lelkét, véres lett az ajakuk.

— Úgy, úgy, — biztatta az asszony a férfit — legjobb lesz, ha megfojtasz a csókjaiddal.

Új reakció. Az asszony fellázadt.

— Miért voltál gyáva, mikor először tartottál az öledben?... Most nem kellene meghalunk!

— Nem tudom, — hebegte a férfi — sajnálom Balikot... feloldoztam magamat... bocsáss meg nekem.

Nem tudta magát megérteni. Az asszony folytatta szemrehányásait.

— Nem bocsáthatok meg... bűnt követél el ellenem.

— Miért nem szóltál előbb?... Borcsi megrázta az okoskodó férfi vállát.

— Mit tudtam én akkor, tizenhétéves koromban, mi a szerelem... neked kellett volna a tüzet meggyújtanom.

— Miért lettél az apám felesége, ha engem szerettél?

— Mert azt hittem, hogy őt szerettem...

Csak akkor jöttem rá végzetes tévedésemre, midőn másnak adtam a szívedet.

— Oh Borcsi, Borcsi, — jaddult fel Ervin —

nemcsak te tévedtél, az én tévedésem még nagyobb.

— Neked nem lett volna szabad tévedned... Te férfi vagy.

Összeveszték a halálos szerelmeseik, aztán összeókolózták. Ismét összeveszték és ismét egymás karjába dőltek. Egy egész óráig búcsúztak így egymástól és az ételtől, a mihez többé, úgy vélték, nem volt joguk.

Mire végkép kifáradtak, Ervin ismét karjába vette a halálos szenvedelemtől most már szinte elalélt mostohaanyját. A kastélyba szaladt vele a legrövidebb úton. A hallban találkozott Sámuel komornyikkal.

— A kegyelmes asszony rosszul lett, — világosította fel a megdöbönt cselekedet, aztán tovább sietett. Fel az emeletre. Az asszony budoárjába. Shaiselongra fektette immár alig pihető elevén testét. Megrázta gyöngye vállát, hogy eszméletre térítse.

— Szedd össze magadat, mindjárt visszajövök.

Borcsi felnyitotta szemét.

— Pisztoly vagy mérég? Inkább mérget adjál nekem.

— Van, hoztam Indiából... Én a pisztolyt választom.

— Csókolj meg utóljára.

— Majd ha visszajövök.

Ervin elsietett, hogy elhozza az indiai mérget.

Két perc múlva visszajött vele, de akkor már késő volt. Borcsi grófné nem volt egyedül.

Babette mellette térdelt. Épen vetkőztette úraszonyját.

— Kijelöljön az orvosért, méltóságos úr, a kegyelmes asszony elvesztette az eszméletét.

Ervin oda akart rohanni, de a komorna útját állotta.

— Mit gondol, méltóságos úr, nem látja, hogy egy szál ingben van! S még azt is le kell róla vetnem, — tette hozzá — hogy hozzáférhessek a szíve gödréhez, különben nem tudom eszméletre téríteni.

Most már nem tudta Ervin, mitévő legyen.

Csak azzal volt tisztában, hogy nem hallhat meg az asszonnyal együtt. Kénytelen lesz magát külön kivégezni.

Szobájába ment, becsegett Sámuel, megrendelte a falusi orvost (Balik egy napra elutazott), majd egy rövid bocsánatkérő levelet írt menyasszonyának, borítékba tette az indiai szerzetestől kapott mandragora-gyökéreléglyűt, aztán szíven lötte magát.

A napkeleti kétélű talizmán boszut állott a hitetlen.

... Mire a faluházán elvégezte Zsigmond gróf a dolgát, halva volt egyetlen fia s élet és halál között lebegett élete legdrágább kincse, az édes, piczi, negédes porzellánbába. Anyyra meg

rendült a kettős tragédiával szemben, hogy eleinte nem tudta magát tájékozni, később azonban megtalálta az okozati összefüggést fia halála s felesége betegsége között. S még sem esett össze. Roppantul nagy volt a lelki ereje. Megkérdezte a doktort.

— Mi baja van a kegyelmes asszonynak?

— Recidivázott.

— Eletben fog maradni?

— Talán.

— Szedje össze minden tudományát és gyógyítsa ki.

Aztán a kastély dísztermébe vitette fia tetemét. El nem mozdult mellőle, valaméddig a halott vén dadája meg nem mosdatta, fel nem öltöztette családja utolsó reményének földi maradványát. Meggyújtotta a nagy viaszgyertyákat...

Pár órával később megérkezett Balik. Felesége betegágyánál látta a kegyelmes urat. Sirva kondoleált neki.

Zsigmond gróf megköszönte a részvétét, aztán így szólt hozzá:

— Ne sirjon, Balik, lássa én sem sírok, pedig odalett mindentem, semmim sem maradt.

— A kegyelmes asszony életben fog maradni, — próbálkozott meg a csopák kis ember a vigasztalással s még jobban zokogott.

Zsigmond gróf azonban belevágott a levegőbe.

— Akkor sem maradt semmim sem, — állította örvényes mély hangon — szegény kis asszony nem engem szeretett.

A többi kitalálta Balik magától. Annak idején megkapta halott barátjától a magyarázatot. Lehorgasztotta buksi fejét s elgondolkozott.

(Tehát mégsem tudta magát Ervin legyőzni: az askéta jellem, a nagy győző, hiába küzdött: a végzet úgy akarta, hogy elveszítse az utolsó csatát azzal az érzéssel szemben, a mi mindennél erősebb, a legnagyobb emberi akaratnál is!...)

Borcsi életben maradt. Kihéverte betegségét, illetve teste-vére megújodott, csak emlékezőtehetségét veszítette el. Arra sem emlékezett, hogy férje volt. Leányának hitte magát.

Ura, apja, Balik mindnyájan azon voltak, hogy az élet számára megmentett kis teremést megerősítsék a hitében: megszerezzék számára a boldogságot is. Sikerült.

Egy év alatt lefolyt a gróf válópere s ezzel végkép szabaddá lett papék Borcsija. Akkor letérdelt előtte egy kis csopák ember s megkérte a kezét.

Borcsi hozzáigérkezett.

Most két kis leánya van, az elsőszülöttnek Zsigmond gróf a keresztapja...

Tehát bevált a miss Maud jóslata: a teknős-békaszívósgú kis özölőpember, a ki sohasem hibázott el semmit, ha nem is a maga erejéből, de a sors kegyelméből, elérte élete célját.

A KIRÁLYI PÁR LÁTOGATÁSA KONSTANTINÁPOLYBAN. — A KIRÁLYI PÁR KIRÁNDULÁSRA INDUL A BOSZPORUSON.

SZÍNHÁZ.

A köztív ember fia. Két részben, Jókai regényéből, átdolgozta Hevesi Sándor. A Magyar Színházban. — Bol-dorság. Szíjáték három felvonásban, írta Drasche-Lázár Alfréd. A Vigaszínházban.

A magyar irodalom egész múltjából Jókai az egyetlen, a ki még ma is a nagy tömegek olvas-mánya. Többi nagy költőink az iskolai és az irodalmilag műveltek csekély kisebbségéi. Jókai mindenkié, a ki olvasni tud. Mindenekfelett pedig a fiatalságé, a melyet ellenállhatatlan erővel vonz hozzá idealizmusa, mesemondó zsenialitása, fellengző páthosza és elbájoló humora s az az elmúlt és féligmúlt magyar világ, a melynek képeit ő mentette meg az elfeledéstől. Jókainak ma minden magyar költőt felülmúló művelődéstörténeti fontossága, hogy a múlt század közepének magyar életét a maga teljességében konzerválta az utókor számára. Ma olyasformán olvassuk Jókait, mint egy kitünően informált történeti regényíró, a ki teljesen azonosítja magát azzal a korrallal, melyet rajzol. S ha a lekiállapota nem egyezik is pontosan a miénkkel, ha idealizmusától messze elragaszkodunk, romantikájától a realizmus felé fordultunk s általában az életről s az embernek az élethez való viszonyáról más koncepciókra tettünk szert, ez regényei olvasásakor nem zavar, mert úgy érezzük, mintha saját fiatal-ságunk elevenedne meg bennük. Az örök fiatal-ság, melyet életében gyakran szemére vetettek, Jókainak oly tulajdonsága, a melynél fogva tovább él.

A színpadon már kevésbé készségesen fogadjuk el ezt a fiatal-ságot. A regényben a logika és a pszichológia minden naivitásain többé-kevésbé átszűrte Jókai páratlanul szuggesztív előadása. A színpadon hiába adja az átdolgozó a szereplő szájába Jókai legsajátabb szavait, minduntalan meghökkenünk egy-egy valószínűtlenségen, s mintegy a színpad mögött élénk tűnnek az író mindenféle fogásai, az egész gépezet, a melyet használ és ettől kissé elképedtetlenedünk. A romantikus regénynek és drámának van egy a maihoz képest primitív módszerbeli fogása: egy mesterkélt konstruált masinériára rakja fel a jellemző részleteket, a vonásokat, az egész irodalmi anyagot, mint a hogy a mintázó szobrász egy drótvázra rakja fel agyaggal a test formáit. S ha a test alól kitetszik a drótváz, akkor az életelenség, sőt az igazság hiányának érzése riasztja el az illuziót. A Jókai-regényből csinált dráma e veszedelmén a színpadi mesterség oly kitünő tudója, mint Hevesi Sándor, sem tudott teljesen úrrá lenni. A köztív ember fia-nak átdolgozásában még kevésbé, mint előbbi hasonló darabjaiban, mert ennek a regénynek az anyaga széjjel-esőbb, belülről kevésbé összefogott, mint az Új földesúr, vagy az Egy magyar nábob.

Nem is tudta Hevesi a tömörkedő fordulatú regényt egy esti előadás keretébe beleszorítani. Két részre kellett osztania, mindegyik rész

Özvegy Baradlayné (Jászai Mari) és Baradlay Jenő (Törzs).

egy-egy estét tölt be. S mindegyik rész tulajdonképpen a laza összefüggésű jelenetek és képek sokasága s a részletek kapcsolata a darabban még külsőlegesebb, mint a regényben, a hol az elbeszélés folyamatossága jobban kitölti a hézagokat. Annyival inkább érezhető ez, mert a darabban elhagyódik az, a mi a regényben ma legjobban érdekelt minket: a korrajz, a mely indokolt-ságot ad az alakoknak, s a mely mint a festményt a háttér, összefoglalja az egész történetet, minden epizódjával. A színpadon ez a hiányosság nem az átdolgozó jószándékán és ügyességén múlik, hanem a regény természetén.

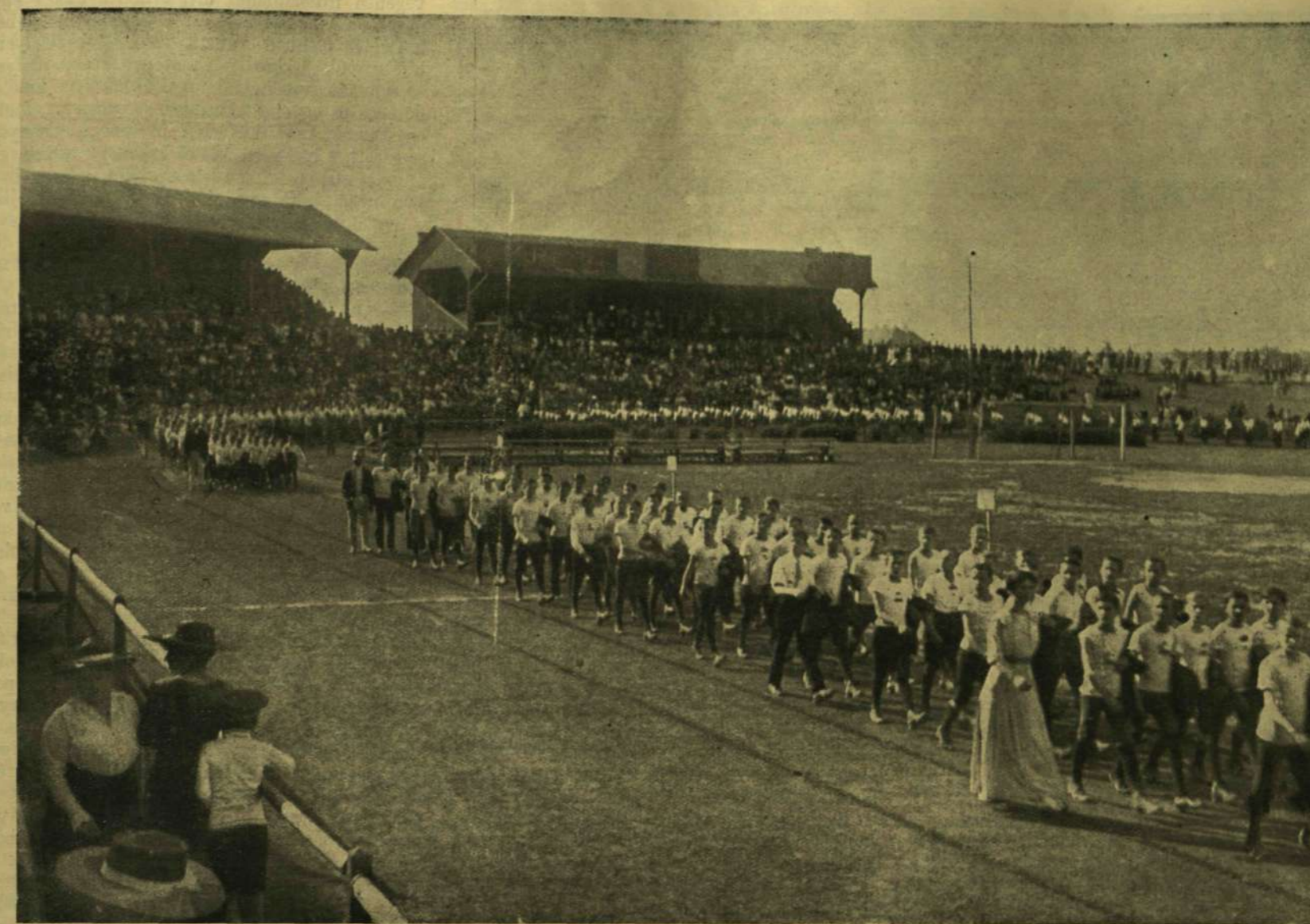
Természetesen annak a levőgőnek, a melyet ez a darab a színpadra hoz, megvan most is a hatása. Azokat a képeket látjuk, azokat a szavakat halljuk, a melyek lelkes fiatal-ságunkban betöltötték fantáziánkat, a melyek megvertek még mindig hatékony elmül mai szemléleti módunk és mai eszméink felszínén. A mai meggyás, bámmennyire eltávolodott a páinak mentalitásától, mégsem tagadhatja meg, hogy egész gondolatvilágának és egész kultúrájának gyökerei a múlt század közepének talajába mélyednek le s ezért kedvesek a mai magyar ember szívének ama félmúlt magyar élet képei.

Az előadás, mint a Magyar Színház legfőbb

előadása, nagyon egyenetlen. Jászai Mari hatalmas alakja mintha egyenesen a cselekvény korából lépne elénk, méltóság, erkölcsi szigor, a fájdalom-tűrési fensége tölti be a színpadot, ha ő ott megjelenik. (A későbbi előadások során, mint a színpadon látjuk, Hadrik Anna játssza Baradlayné szerepét.) Törzs finom és intelligensen megérzett Jókai-alakot ad. Figyelemre-méltó új színpadi jelenség Kasich Eszter, a ki Plankenhorst Alfonzint játssza; kivált mozgásának — bár még nem egészen kiforrott — eredetiségével lepett meg. Réa és az Edith bárónőt megszemélyesítő Jankovich Magdára ezután figyelünk kell. Tanayné Halmi Margit; Thász és Réthey érdemelnek még említést.

A Vigaszínházban ezalatt új drámaíró mutatkozott be Drasche-Lázár Alfréd személyében. Ma már mindenki ismeri ezt a hirtelen felbukkant új író: regényei, a Tízpróba és az Enyém vagy az utolsó évek legnagyobb magyar könyvsikerei közé tartoznak; egyre új kiadásokban jelennek meg s az emberek ezrei olyan mohón olvassák őket, hogy a mostani megkezdett könyv-produkció csak ügyvel-bajjal tud lépést tartani a közönség érdeklődésével. Drasche-Lázár darabja disztintív írói ízléssel és világias okosságal van elgondolva és megírva. Nagyon egyszerű eszközökkel dolgozik, tulajdonképpen — nem számítva egy szobalányt és egy egészen mellékes férfialakot — három szereplő között folyik le s egy erősen élére állított jelenetre van fölépítve. Az ihletében megfoghatott művész, a ki ezt a megfoghatozást annak tulajdonítja, hogy a csöndes házasság biztos kényelme elpetyhüszti vért, a finomlelkű, megértő és a végzetel szemben passzív feleség s a közjük ékelődő fiatal léány, a ki felgyújtja a művész vért s ezzel újra megihleti — ez a három alak. A művész sürgetésére a léány, a feleség néma asszisztálása mellett, rászánja magát, hogy ruhátlanul is modellt áll a művésznek, — ez a helyzet. S ezt a döntő jelenetet, a melyről nem is kell mondani, mennyire kényes és veszedelmes, az író tagadhatatlan ízléssel és okossággal oldja meg. Rá tud minket venni a jelenet elfogadására, le tudja küzdeni érzésünk és pszichológiai tudomásunk tiltakozását s ezzel megnyeri velünk szemben a veszedelmes játékot. A mi előbb és utóbb történik, az mind kevésbé fontos, csak előkészítés és lezárás. Az író egyszerűsége, kevésszavúsága és páthosznélküliségre törekedett, kicsit jobban a kelleténél. Az első felvonás és a harmadik is túlleveset mutat meg embereiből, csak a feleségnek ad némi profilt, a művésztől csak konvencionális vonásokat közöl, a léányról még azokat is alig. Egészen egyéni vonás az íróban az a rendkívüli diszkrezió, a melyet a darab tónusában tart; egy szenvedélyesebb szó nélkül, az úri tartózkodás tempiótt tónusában megy végig a darab. Ez az író igazán nem törekszik lármás hatásra.

Az előadás szóhoz jutott két fiatal tehetséget, Makay Margitot és Gombaszögi Ellát. A művész szerepét Góth játssza. Schöpfungl Aladár.

AZ IFJUSÁG FELVONULÁSA.

LEÁNYOK TÁNCZA.

A SZÉKESFŐVÁROSI POLGÁRI ISKOLÁK TORNA-ÜNNEPÉRŐL.

A hadbíró (Körmendy), a tábornagy (Réthy) és a tábornagy szolgálója (Gyöngyi).

Edith bárónő (Jankovich Magda) és Baradlay Richárd (Thász), Plankenhorst Alfonzint (Kasich Eszter) és Plankenhorst grófné (Halmi Margit).

Granátok pusztítása Baillule-ben.

•AZ OTT REIMS, A MI ÉG!•

— Pierre Loti emléke. —

(Érdekes megjegyezni, hogy minő idegesség fogja el a franciákat, mihelyt valamely szép városukra egy ellenséges ágyúgolyó vagy bomba esik. Pedig ők maguk kíméletlenül lövik rommá saját francia városait, ha azok ellenség kezére kerülnek. Mint a hogy tették Arras-sal vagy Laonnal. Viszont pedig tisztán fölök függ, hogy bármely városukat megkímélje az ellenség. A honnan visszavonják csapatokat s a mely várost nem védelmeznek s nyílt helynek deklarálják: azt nem fogja bántani az ellenséges tűz. Minap néhány ágyúgolyó tüzet támasztott Reimsban, s ekkor írta Pierre Loti az itt következő cikket a párisi Illustration-ba. Néhány durva kifejezést kihagyunk belőle, a melyek nem melőlk másfélomben sem a finom irányú szentimentális francia írőhoz (a ki most ezredes), sem lapunk olvasóinak művelt ízléséhez.)

1918. április.

Tegnap este visszaérkeztem hadseregünkhez s ma elindultam felfelé egy dombon, mely fölött zümmögő repülőgépeink röpködtek. Az egész északi láthatár feltartott itt előttem és gyászos füstfelleg homályosította el. A tűzvész oly óriásnak látszott, hogy valóságos világ-vége benyomását tette. A mozdulatlan füstfellegek fölött, melyek mindent beborítottak, minduntalan új, még feketébb viharok támadtak, kergetődztek az égig s azután visszazuhantak a földre és szétfoszlottak abban a mozdulatlan füstfelhőben, mely gyszlepelként fedte a távoli láthatárt.

— Az ott Reims, a mi ég, ezredes úr! — vetette oda nekem komor szótlanlanságában egy öreg favágó, ki rózsacsomó alatt meghajolva haladt a hegyről lefelé.

Akkor már én természetesen jól tudtam, hogy Reims ég ottan!... De az a mód, a hogy az öreg ezt ily nyíltan, nyugodt rezignációval kimondta, még emelte valahogy ennek a gyászpompának borzalmát.

Látni Reims égését és nem segíthetni rajta!... Ó Reims! volt-e valaha név, mely jobban fel tudta idézni dicső multunkat, a fényeskedő hitet s a tiszta művészetet! S néztem hosszan az északi láthatáron a gyászos felhők játékát, melyekben mintha megsemmisülne a régi Franciaország lelke...

3 nappal később.

Mindenki tudja, hogy e mártírváros bíboros-érseke makacsul ragaszkodott hozzá, hogy a város utolsó lakói közt is ott maradjon, vigasztalva, bátorítva, biztatva őket, nemcsak a rémes pinczehelyiségekben, hanem az utcán is, hol a gépfegyver kaszált. Egészen addig, míg a záporoként hulló bombák nem váltak tűzszórókká is, a francia hatóság, becsülve a főpap fenkölt makacsságát, megengedte, hogy ottmaradjon, csaknem a tűzben. De most parancsot kapott, hogy eltávozzék s egy közeli faluba meneküljön, hova a folytonos ágyúzás mennydörgése állandóan elhallatszik.

Ebbe a hajlékába mentem el ma, hogy kihallgatást kérjek tőle.

A granátok pusztítása a dieppei templomban.

HOGYAN PUSZTÍTJÁK AZ ANGOLOK A FRANCIA VÁROSOkat.

A BÍRSÁG.

A minapában a villamoskocsi saraglyájában hallottam ezt a megjegyzést:

— A világon minden megrágták. Csak egy dolognak nem ment feljebb az ára. A pofon, az most is csak öt pengő.

Igazsága volt-e a természetes barna polgártársnak, a ki ezt a megállapítást előadta, nem tudom. Az emberek túlnyomó nagy többségének, hála Istennek, semmi oka nincs rá, hogy a pofon kuzusa iránt érdeklődjék. Valamikor az volt a köz-babona, hogy az illetékes járásbíró-ság ezt a barátságatlan kézmozdulatot az adományozó kárára öt forintra szokta értékelni. Valószínű, hogy a taksa nem volt ennyire szabott. A pofonnak is vannak körülményei, a melyek a lényeg minősítését befolyásolják. Még valószínűbb, hogy az a megjegyzés a villamos peronján nem volt — propaganda. Nem azzal a szándékkal hangzott el, hogy bárkit is pofonok bevasárlására vagy halmozására lelkesítsen. Erre a portékára olesón se pályáznak az emberek.

Egy vonatkozásában azonban érdekes, tanulmányos és megvitatásra való ez a megjegyzés, ha nem is éppen pofonról van szó. Nevezetesen, ha annak a megállapítása akart lenni, hogy a bírósági megtorlás árjegyzéke nem tartott lépést a háborús bűnök, hogy úgy mondjuk, gazdasági fejlődésével. Hogy a bírság abszolút összege ma is a békeidőbeli árak arányai szerint való, a mi természetesen a legnagyobb aránytalanságot eredményezi.

A bírságnak, mint megtorló intézkedésnek, erős a logikája. A büntetés elsőrangú erkölcsi kelléke, mert fogantatásának elsőrangú biztosítója és eleme az, hogy érzékeny legyen. Abban az indulatában sújta a tettest, a mely a bűnbe vitte. A kinek az anyagi haszonvágya volt a legerősebb kísértés, azt ebben a szenvedelmében kell megtorlással illetni, mert nyilvánvaló, hogy ez fáj neki legjobban. A pénzért való bűnbeesés kísérletének megismétlésétől az riasztja el legbiztosabban, ha az első próba vagy minden próba sokkal több pénzbe került, mint a mennyit jövedelmezett. Egy vidéki pénzintézet igazgatójától hallottam ezt a jellemző kis történetet:

— Egy téli napon, jó néhány esztendővel ezelőtt, beállít hozzám egy adósunk. Tönkrement kiszagda, italos, garázda ember, rossz fizető.

— Tessék megmondani: mennyi még az én adósságom.

Megörültem a biztató érdeklődésnek. Sürgősen megnéztem a számláját és tíz percz múlva

már közlöm is vele a hátralékos összeget. Az emberem helyeslően bólint, én pedig mentem a pénztárhoz.

— Itt kell fizetnie és mindjárt nyugtát is kap róla.

Az atyafi azonban csöndesen megrázta a fejét:

— Nem ez a számításom, — mondja.

— Hát nem fizetni akar?

— De igen. Csakhogy nem itt. Hanem amott. — És a kezével az ablak felé bökö. A törvényszéki épületre mutat. És mindjárt meg is adja a magyarázatot.

— Leülném. Ott most fizettem így le harmincz pengőt. Öt forint volt a napszám. Gondolom, itt is annyiba számítják. Hát most ezt az adósságomat is leülném, mert szeretném kifizetni magamat, oszt most éppen rá is éremék.

A megtorlásnak, hogy valóban megtorlás, tehát fájdalmas és riasztó legyen, a bűn indítéka szerint kell formálódnia. A ki a polgári adósságot is hajlandó bizonyos becsületlenkedéssel törleszteni, annak ez a csonkaság nem lehet túlságosan fájdalmas. Bizonyos, hogy az a himlőhely a polgári tisztesség, a melyet a börtön levegője mar rajta, azoknak a legérettebb és a legfájdalmasabb, a kiket nem az anyagi helyzetük tett képtelenné arra, hogy ettől a folttól akár egy zsák bankó árán is megváltsák magukat. A nagy anyagi mód a normális idők megállapodott rendjében a polgári tisztesség és kivételebb megbecsülés egy bizonyos mértékével járt együtt, a melynek elvesztése megcsökkenése vagy elhomályosulása riasztóbb volt a legsúlyosabb anyagi veszteségnél. A normális idők módos polgári inkább elvesztette egész vagyonát, semhogy csak olyan látszat ködöt is magára eresse, a mely a tisztességét homályba boríthatta.

A rendkívüli idők azonban rendkívüli jelenségeket produkáltak. A haszon, sőt a leggyorsabb meggazdagodás lehetősége igen széles vonalon odaferkőzött olyan elemekhez is, a melyeknek a polgári tisztesség, az élet tisztaságának feltételei és kényes megőrzésében nem voltak tradícióik. A kinek az esetleges rajtavesztés, a folt társadalmi helyzetüket meg nem rongálhatta, egyszerűen, mert ilyen rangú társadalmi helyzetük nem is volt. Az egyetlen féltelnyaló-juk tehát maga a haszon, a melyért átvették magukat a törvény falán vagy settenkedve rést hasítottak rajta. Az erkölcsi értékben való megcsökkenés veszedelme ezekkel szemben nem hatásos fenyegetés. Csak a pénz

maradjon meg, vagy legalább is több maradjon meg, mint a mennyit a megtorlás, ha az ügylet körül baleset történik, elszed tőlük. A becsület, a polgári tisztesség, az nekik mellékes, mert az, az ő gondolkodásuk szerint, majd megjön, ha a zsák bankóval tele marad. A memória rövid, a pénz hatalma pedig messze ér és tart mindig, a míg a vagyonból tart.

A haszonért való bűnözés, a visszaélés, a körülmények lelketlen kihasználása, az uszora ezekben az igen széles rétegekben ragálylává lett. E ragály leküzdésének kötelessége erősen hangsúlyozza a megtorlás második elmaradhatatlan elemét. A bírságot a nagyságában aránytalanul kell növelni a haszonhoz képest, a melyet a kapzsiság megérni is tud. Feltétlenül rossz üzlettelé kell tenni az uszort és visszaélést, hogy súlyos veszteséggel zárja a mérleget akkor is, ha száz sikeres ügyletet bonyolított le, a míg a százezeredikén rajtaérték. Az alacsonyán mért bírságnak nemcsak riasztó hatása nincs, de egyenesen sarkantyúzás a további üzletemre. Erre még a békeidőben megtaníthatott beműnket a konok tejamisító milimári, a ki, mikor nyolczadszor került a rendőrkapitány elé, őszintén meggyóna a maga üzleti elvét:

— Ha a bírság után mindjárt abba hagyom a dolgot, akkor egy rossz üzletember vagyok. Mert kifizetem a büntetést és azután kevesebbet keresek, mint azelőtt. Ilyen szabad én nem vagyok. Csinálom tovább az én dolgomat. Azt a kis büntetést behozom egy nap alatt, ha több, két nap alatt, ha legtöbb, három nap alatt a vizen és végre minden három nap alatt csak nem csipnek rajta? A bírsággal több a rezsim, de azért még mindig jobban jövők ki.

Ez a számítás az, a mit nagyon keményen keresztül kell húzni. A bírságnak, mint eresznek, akkorának kell lennie, hogy a bolt ezen az alapon semmiképpen ne prosperálhasson. Az árdragító hajlandóság nemcsak a mi klímánk világa. Angol lapok idekerült közléseiből tudjuk: ott is kibontotta a szirmai. De olvastuk azt is, hogy az angol bíró, a kinek az egyéni mérlegelés igen nagy szélességben mért szabadsága erre módot adott, a növénynyel szemben igen szeretetlen kertésznek mutatkozott. Olyan bírsággal sújtotta a tettenért árdragítót, a mely aligha jelenthetett ennek kevesebbet a teljes tönkrementésnél, mert egy egész vagyont kellett ráfizetnie arra a fél shillingre, a mivel a hús fontját a megszabottnál drágábban mérte. Valóban: meg kell drágítani a pofont, a melyre a háború uszora magát a törvény részéről érdemessé tette. Szigma.

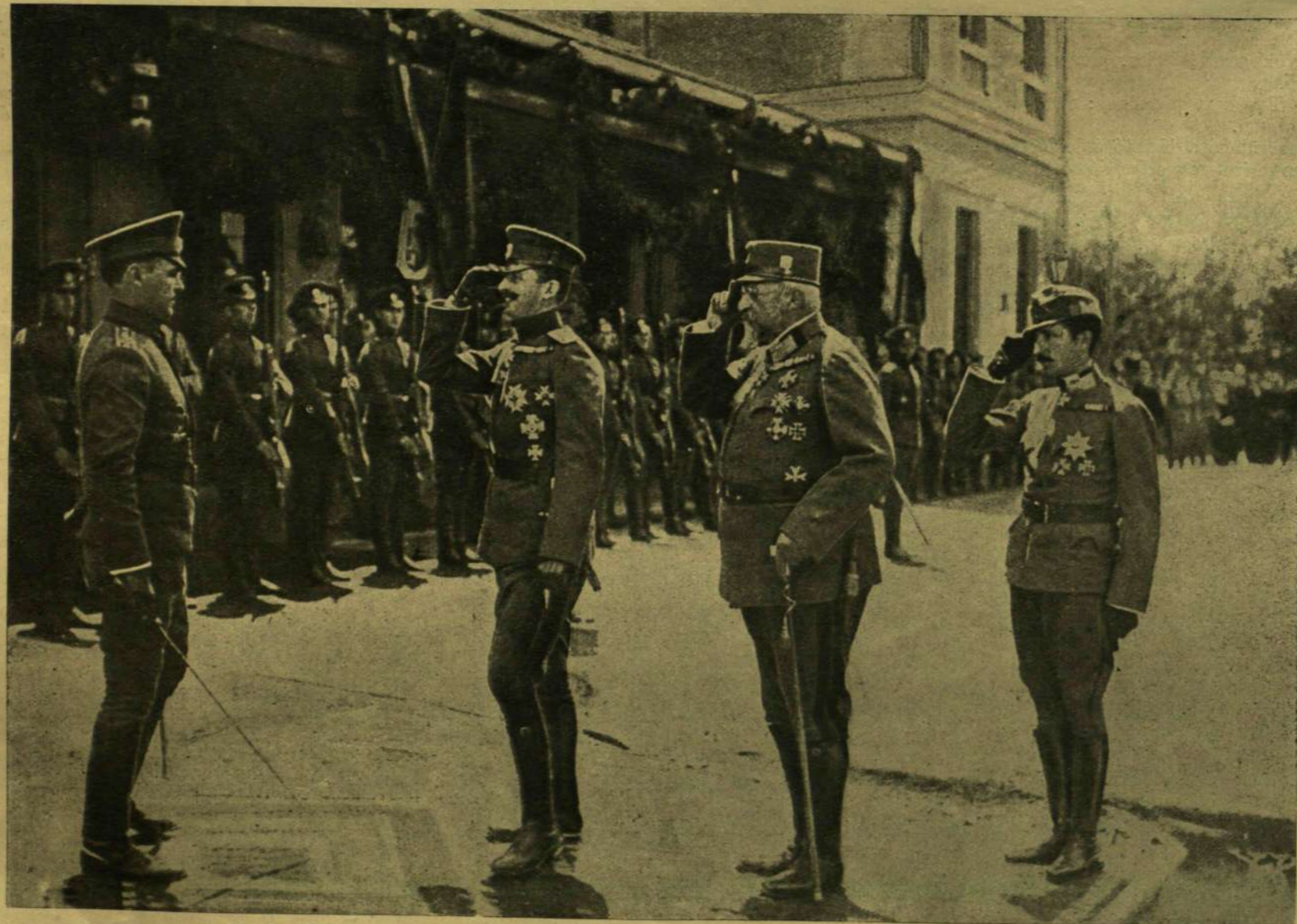

A KIRÁLYI PÁR A GEKSI KASTÉLY ERKÉLYÉN.

A KIRÁLYI PÁR LÁTOGATÁSA KONSTANTINÁPOLYBAN.

ZITA KIRÁLYNÉ CYRILL HERCEGGEL A SZÓFIÁBA VALÓ BEVONULÁSKOR.

A KIRÁLY A BULGÁR DISZSZÁZAD JELENTÉSÉT FOGADJA KÜSZTENDILBEN. (A király mögött Ferdinand császár és Boris trónörökös.)

A KIRÁLYI PÁR LÁTOGATÁSA BULGÁRIÁBAN.

A SZULTÁN FOGADJA A KIRÁLYI PÁRT MEGÉRKEZÉSEKOR.

A HADIMUZEUM ELŐTT A GÁRDA RÉGI JANISÁR EGYENRUHÁBAN VÁRJA AZ URALKODÓPÁRT.

A KIRÁLYI PÁR LÁTOGATÁSA KONSTANTINÁPOLYBAN.

A SZÉKESFŐVÁROSI POLGÁRI ISKOLÁK TORNA-ÜNNEPÉRŐL. — A LÁNYOK PIHENŐJE.

A KÓPÉ.

Regény. (Folytatás.)

Irta Arnold Bennett. — Fordította Németné Langheim Irma.

Kis szünet után Nelly hirtelen megkérdezte: — És ki lesz most a polgármester? — Barlow tanácsos ó nagyságát bizonyára a legnagyobb mértékben bosszantáná, ha nem őt választanák meg. — Hát az borzasztó, — jelentette ki nyíltan Nelly — hogy neki senkije sincs, a ki mellette a polgármesterné szerepét játssza! — Psettymanné lesz a polgármesterné, — világosította őt fel Denry. — Ha nincs a polgármesterné felesége vagy leánya, a testvérét illeti ez a szerep, ha van testvére kéznél. — De el tudod képzelni Psettymannét, mint polgármesternét? Azt mondják, maga surolja a kapualját, — sőtétben. Neked kellene polgármesterné lenned! — Hát magadat el tudod képzelni, mint polgármesternét? — kérdezte Denry. — Mindenesetre jobban illeném oda, mint Psettymanné. — Azt hiszem, te kitűnő polgármesterné lennél. — Hihetetlenül ideges lennék, — vallotta meg bizalmasan Nelly. — Kétkem, — felelte Denry. — Szeretném megpróbálni! — mondta. — Egy szép napon úgy is megpróbálok, akár akarod, akár nem. — Mikor? — Nem tudom. Lehet, hogy csak a következő évben. Az öreg Barlow megválasztása novemberben majdnem biztos. Már egyenesen a jussának tekintik. Tudom, sokat beszéltek rólam is a Barlow utáni évre. Bloor halálával egy évvel előbbre jutunk. De ha a Barlow utáni évben következem, már késő lesz! — Késő? Miért késő? — Megmondom. Én a legfiatalabb polgármester szerettem volna lenni, aki valaha Bursleyben kormányzott. Ezt így gondoltam ki már régen. De lemondtam róla, mert csak úgy ér-

hettem volna el, ha Bloor előtt jövök és arra nem volt semmi kilátásom. Most meghalt. Ha az öreg Barlow terveit felforgathatnám, épen egy csekélységgel lennék a legfiatalabb polgármester. Huskinson 1884-ben harminczégy éves és hat hónapos volt. Ma délután utána néztem. — Milyen kedves volna, ha a legfiatalabb polgármester lehetnél! — Az úgy van. Azt hiszem, általában nem is szeretnék polgármester lenni, ha nem lehetek a legfiatalabb — érted? — Megértette. — Hát borítsd fel a Barlow terveit. Utálatos vén ember. Mondd, én is a legfiatalabb polgármesterné lennék? — Semmiesetre sem. Huskinson nővére csak tizenhat éves volt. — Az ilyen csak játék-polgármesterné, — tiltakozott Nelly. — De hát bárhogya is van, azt hiszem, neked kellene a legfiatalabb polgármesterné lenned. Kitől függ ez a választás? — A tanácstól, természetesen. — Senki sem szereti Barlowot. — És még kevésbé fogják szeretni, ha feloszlatja a bursleyi football-klubot. — Hát sürgesd, hogy oszlassa fel! Bár nem látom, mi az összefüggés a football és a polgármester-választás között. Komoly politikusnak akart látszani. — Te egy kis csasi vagy, — világosította őt fel tréfásan Denry. — A footballnak mindenhez van köze. Az épen a szerencsétlen hibája a pályának, hogy sohasem törődtem vele. Barlowot nem kell sürgetni a football-klub megszűntetésére. Elhatározta, hogy megteszi. Túl sokat vesztett rajta. Ha meg tudnám akadályozni, akkor... — Akkor?... — Nem tudom... Nelly látta, hogy az idea még nem forrott ki benne teljesen.

II.

Néhány nap mulva keskeny vörös és kék (a bursleyi football-klub színe) falragaszok hívták fel Bursley falain a közönség figyelmét egy

népgyűlésre, a melyet a városházán a polgármester elnöke alatt fogtak tartani, annak a megbeszélésére, milyen további lépéseket kellene tenni a bursleyi football-klub jövőjének biztosítására.

Két «nagy» football-klub volt az Ötvárosban: a kuypei, egyike a legrégebbeknek egész Angliában és a bursleyi klub. Mindkettő a ligához tartozott, de míg a kuypei az első divízióban foglalt helyet, addig a bursleyi a másodikban. Tényleg mindkettő részvénytársasági alapon működött és épen olyan buzgalommal igyekezett nagyobb és nagyobb osztályokot fizetni, mint a milyen buzgalommal fizte Anglia ez ősrégi és dícsősége sportját, a mely minden angol szívét és értelmét foglalkoztatja. (De azért egyikük sem fizetett soha osztályokot.) Mindkét egyesület alkalmazott hivatásos játékosokat, a kik, majdnem mindannyian valami különös véletlen folytán, Skóciában születtek. De míg a kuypei-klub elég sikeresen küzdött a lét nehézségeivel, addig a bursleyi egyesület segélyforrásai kikapadtak. A football-közönség teljesen elhanyagolta. A kifogás természetesen az volt, hogy Bursley túlsok mérkőzést vesztett. A football-közönség pedig semmi másra nem kíváncsi, csak a győzelemre. Istenekként tisztelt a játékosokat, — a meddig nyernek; de ha véletlenül veszítenek, a football-közönség megharagszik rájuk. Nem üti agyon az elbukottat, csak egyszerűen nem veszi észre többé, mert jól tudja, hogy segítsége nélkül nem tud többé talpra állani. Semmibe se veszi a hűséget, a helyi hazafiaságot, a tiszta játékot vagy a tőke kamatozását. Ha győzelmet láthat, megfizeti a hat pennyt, de nem fizet hat pennyt, hogy vereségnek legyen a tanuja.

És mégis, mikor most, a bursleyi football-klub rendkívüli közgyűlésén, a melyet a klub helyiségében — a kávéházban — tartottak, Barlow tanácsos, a klubnak a liga megalakulása óta állandó elnöke, kijelentette: az igazgatók, legnagyobb sajnálatukra arra a meggyőződésre jutottak, hogy nem vehetik lelkiismeretükre a közeledő szezon veszedelmes kockázatait és

azért szándékuk, hogy a klubot — a közérdeklődés hiánya miatt — feloszlatják. Mikor ezt Bursley a Signalban olvasta, bizony meghökent. A híres klub tehát örökre eltűnjön, a football-pályát háztelkeknek adják el és a nagy tribünt tüzelőfának? A rázkódtatás oly heves volt, hogy mellette Bloor tanácsos halála (a ki pedig hatalmas személyiség volt Bursleyben) aránylag csekély izgalmat keltett.

A városházán hirdették gyűlés örömet és reményt keltett az emberekben, a kik így szölk: «Valamit kell csinálnunk, a régi klub nem múlhat így ki». És egészen elérzékenytek. Így történt, hogy bár eddig azt hitték, hogy a bursleyi városháza nagytermét csak politikai meeting vagy ingyen-ebéd képes megtölteni, a bursleyi városháza mégis majdnem tömve volt, a mit más egyéssel, mint football-kérdéssel természetesen nem értek volna el soha. Sokan szeretettel áldozták fel billiárd-játékukat vagy sörüket, csak hogy a gyűlésen résztvehessenek.

Az elnöklő polgármester kedves öreg úr volt, a ki semmit sem értett a footballhoz és valószínűleg sohasem is látott football-mérkőzést; de lényegesnek tartották, hogy a gyűlést magas pártfogás mellett tartsák meg; ezért fogták meg és bírták rá az elnöklésre a polgármestert. Évente tagdíjat fizetett a golf-klubban s ezért az a legenda járta: a polgármester igazi «sportsman», a ki a sport érdekeit a szívében viseli.

Néhány szép frázissal, mint: «érfias játékos», «régii egyesülés», «összefügg Anglia történetével», «remek legények», «hajthatatlan akarata», «balsors által üldözöttek» igazán elég jó hatást ért el nyers és műveletlen hallgatóságánál. Azután Barlow tanácsost szólította fel jelenléteire.

Barlow tanácsos, a ki a polgármester jobbán ült, másfajta ember volt. Ötven év körüli, vadsereg-hajzátú, pofaszakálás, borotvált bajszú férfiú, alacsony, kövérkés, szuszogó.

Ő nem mondott semmit a férfiaságról, a karatérőről; a történelemről és a régi jó időről sem beszélt. Ő azt mondta, hogy tizenhárom éve szolgálja, mint elnök a football-klubot; kétezer font értékű részvényt vásárolt a társaságtól; és mivel ebben a pillanatban a társaság tartozásai épen felemészit az alapítókat, az ő kétezer fontja épen semmit sem ér. Azt felelték — mondta, — hogy tizenhárom év alatt vesztettem el a kétezer fontot. Ez annyit jelentene, mintha én hetenként három fontot fizettem volna a mérkőzések megtartásáért, a melyet maguk nem is méltóztattak megtekinteni. Így állnak a dolgok. És mit nyertem a fardozásaimért? Semmit. És én nem állok egyedül; többen vagyunk és most még ide is kell jönnöm és a nyilvánosság előtt számot adnom. Én és igazgatótársaim, — folytatta még mérgesebben — mindég intettük, újra, meg újra figyelmeztettük a város közönségét, hogy mi fog történni, ha nem pártfogolják jobban a mérkőzéseket. És most megtörtént, most már minden

A KIRÁLYI PÁR KONSTANTINÁPOLYBA UTAZTÁBAN A MARCHEGGI PÁLYAUDVARON BESZÉLGET EGY KATONAI CSAPATTAL.

késő és most akarnak valamit csinálni! Nem tehetnek semmit! Késő! A bursleyi football-sport bukásában csak egy hibás van, — fejezte be — és pedig nem a játékosok, hanem a közönség a hibás — maguk. Maguk a leghaszontalanabb népség, a kivel football-klubnak valaha dolga volt. Ha elvesztünk egy mérkőzést, vajjon mit csinálnak? Eljönnek-e másodsor is, hogy bátorítsanak? Dehogya! Nem jönnek el és ötven, hatvan fontnyi veszteséget sóznak a nyakunkba. Azt várják talán, hogy minden mérkőzést megnyerjünk? Noshát, még maga az Észak Preston End klub (itt áhitattal beszélt, hőskről volt szó) maga a Preston End sem nyert meg minden mérkőzést, — vesztett például Aceringtonnal szemben. De elhagyta-e őt ezért a közönsége? Nem! Bennetek nincs meg a bolha bátorsága és a macska hűsége sem. Halálra éhezettették a football-klubokat és most gyűlést hívtok össze és itt sírtok és morogtok. És még van arczotok leveleket írni a Signalba a rossz vezetőről! Szemtelenség! Ha bárki van a teremben, a ki azt hiszi, hogy jobban tudja vezetni a klubot, mint én és igazgatótársaim, annak azt felelem: a mi kezünkben van a részvények többsége és ha akarják, mi olesó áron szívesen kiadjuk a kezünkől; odaadjuk bármely okos embernek, csak tessék, vegyék meg. És most itt eleget beszéltem! — És leült.

Csend lett. Ötvárosbeli népgyűlést ritkán

költintottak úgy fejbe, mint azt most Barlow tanácsos tette. Mindenki meg volt döbbenve. Barlow sohasem volt népszerű, csak épen tisztelték; ezután még kevésbé lett népszerű, mint a milyen valaha volt.

— Azt hiszem mindannyian megbocsáthatóan tartjuk Barlow tanácsos felindulását — kezdte diplomatikusan a polgármester.

— Oh ez nem heveség, nem felindulás, — szakította félbe a tanácsos. — Ez a pusztá, hideg igazság!

Sok beszéd hangzott még el és majd minden felszólaló az igazgatók ellen érvet. Többen, a kik remek emlékező tehetséggel voltak megáldva és minden valaha megtartott mérkőzésnél a játékosok minden összetételét ismerték, azt is be akarták bizonyítani, hogy Barlow tanácsos és igazgatótársai következtében és rosszul csinálták a dolgukat munkásságuk egész tizenhárom éve alatt. És a megtámadott közönséget azzal a kijelentéssel védte meg, hogy valamire való közönség nem fizethet hat pennyt annak a nyomorult football-játéknak a szemléletéért, a mit Barlow nyújtott. Újjá kell szervezni a csapatot, új vér kell oda!

— Hogyne, — harsogta Barlow tanácsos a válaszában — de hogyan akarnak új vért szervezni a mostani dijak mellett? Kétszáz fonton alul még közepes játékos sem kapni! És honnan vegyük a pénzt? Ad talán valaki ezer

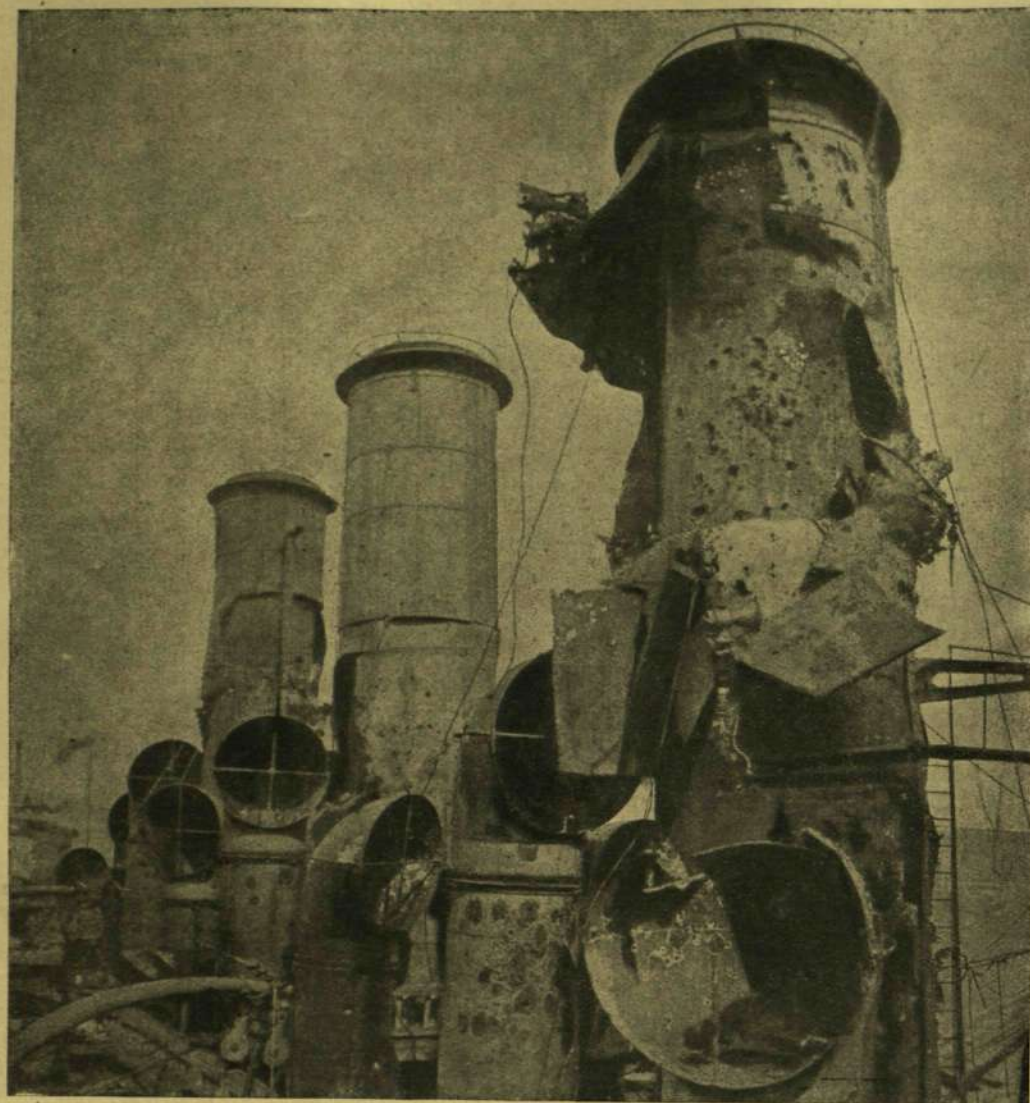

Csáky László: Almafavirágzás.

Tornyay János: Falurészlet.

A KÉPIBŐK ÉS KÉPPARAGÓK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A «VINDICATIVE» KÉMÉNYEL.

fontot vagy ennél többet kölcsön? — És gúnyosan felkaczagott.

Csakugyan, senki sem mutatott kedvet, hogy a B. F. K.-nak kölcsönt adjon.

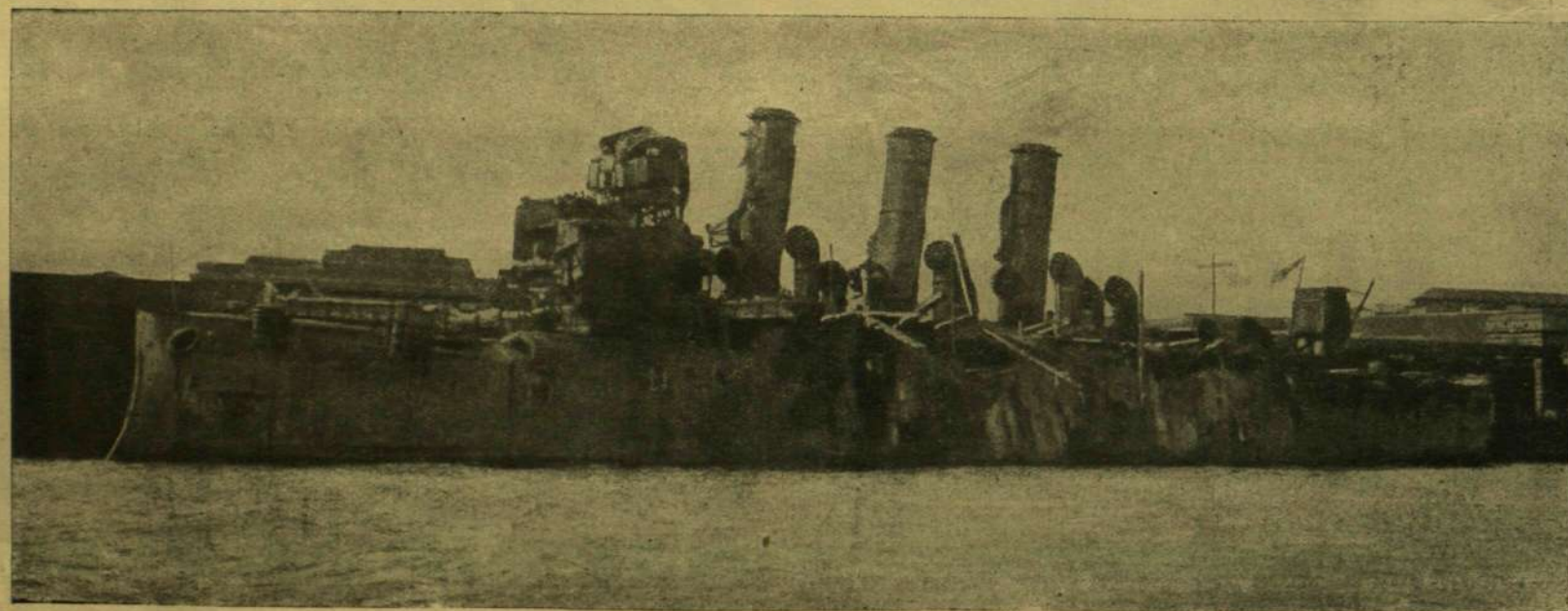
A szónokok azonban mégis következetesen visszatértek ahhoz a kijelentésükhöz, hogy új vér szükséges a csapatba és minden rendben lesz, míg mások, vakmerőbbek a vezetésbe is új vér ömlesztését követelték.

— A részvények eladók! — kiáltotta a tanácsos. — Van rájuk vevő? — Vagy ingyen akarnák talán, — tette hozzá — mint rendszeren?

Végére a terem végéből egy úriember emelkedett szólásra.

— En nagyszerű játéknak tartom ugyan a footballt, de nem tartom magam szakértőnek e sportot illetően, — mondta — szeretnék azonban néhány szóval hozzászólni a kérdéshez.

(Vége következik.)

A VINDICATIVE ANGOL CSATAHAJÓ A ZEEBRÜGGEI KIKÖTŐ ELLENI ANGOL TÁMADÁS UTÁN ILYEN ÁLLAPOTBAN KERÜLT HAZA.

quadrilleába került, s mindenki örömmel ismeri fel kitűnő kvalitásait, előreláthatóan igen rövid idő alatt a legnépszerűbb írők sorába fog kerülni. A zölköves gyűrű jelentékeny fejlődést jelent a nála néhány évvel fiatalabb korban írt *A porban* című regénnyel szemben. A hangja kimélyült és melegebb lett, a gondolatok átfogóbb, az alakok rajza határozottabb és szabadabb, az élet jelenéseiről való kritikája nyugodtabb és biztosabb. A regény egy magyar eszlád történetét tárgyalja a régi nemesi világból a polgári világba való átmenet állapotaiban s a témának ezzel a megragadásával figyelemreméltóan új levegőt hoz a magyar regénybe: a magyar társadalmi fejlődésnek egy eddig kevésbé tárgyalt fokát ábrázolja. Az időpont az abszolutizmus ideje, — ez azonban egészen sajátosan van ábrázolva: semmi a kor külső eseményeiből és tényeiből, semmi korörténeti anyag, de annál erősebb a kor hangulata, a mely úgy árad a regény alakjaiból és eseményeiből, mint a hogy a műárgyakból árad a kor lelke, a melyben készültek. S mintha csakugyan műárgyakból vette volna az író alakjainak stílusát és levegőjét: minden embernek mozgásában, észjárásában, beszédében a késői Biedermeyer-arché-pk. metszetek és szobrok színeit és mozdulatait éreztük. Főalakja, a kincz rajzában legteljesebben nyilvánul Török írói művészete, *Őz József*, az elszegényedett főúrból lett számtanáncos, előkelő, hűvös modorával az embereket magától távoltaró tarózkodásával, lágy érzelmességével, külsejének és magatartásának korrekta eleganciájával, fontos pillanatokban az élet alacsonyosságai fölé emelkedő fölényességével mintha Barabás Miklós egy család arcképéből lépett volna ki, elszárgult irások, rejtkezők irászatok, finom illatú bőrbátórok, óbessi porzellánok és régi családi ezüstök hangulata lengedez körülötte, a hogy feleségét gyászolja, a ki egy más férfi iránti tragikus szerelmében, hitvesi hűségének teljes megőrzésével a halálba menekült, a hogy gyermekeit figyelmezteti és az asszony nélkül maradt férfi tehetetlenségével, a hogy egész rokonsága, sőt az egész város elszöngyökösése közben új feleséget választ a gyermekek kedvéért, a hogy elhalt felesége udvarlójának, a nyomorultan elpusztult vidéki gavallérnak az utolsó napjait megkönyebbíti s a hogy esőndesen, előkelően, minden heves gesztus nélkül kiműlik a világból. Ez az alak olyan képét adja a lelki eleganciának, a melyet csak az író mély együttérzése és finom gyöngédsége tudott megélni és megjeleníteni. Néha, messziről elváltozva, Jókai egy-egy hangulata csillan meg a rajzban, néha Mikszáthból is egy vonás, de ez lehet látszat is, — a régebbi írőkba is talán a kor hangulatából szívódott bele s csak annak a jele ez, hogy Török az ő tradíciójukat pengeti tovább. *Őz József* haláláig a regény biztos mederben halad, az alak mint középpont köré magától értetődően csoportosulnak az összes többiek, — ekkor aztán mintha eltört volna a tengelye, a kompozíció elveszti központosított voltát, váltakozva hol a második *Őz József*-né, hol az egyes gyerekek különböző sorsa körül forog, — itt érezzük meg, hogy az író tud komponálni, de nem elég biztos még ez a tudása. Föltétlenül bíznunk benne, hogy ezt a biztosságot is igen hamar meg fogja szerezni. Legfeltűnőbb adománya — s ebben legkitűnőbb írónk mellé emelkedik — az elbeszélés dús művészete. A hangja meleg, lágy, sokféle modulálásra képes, mindig készségesen simul a jelenetek hangulatához, stíljé diszkrétén színes és természetesen ömlő, van csöndes mosolya és vannak könnyei és mindennekfelett muzsikája is van. Az

a jelenet például, mikor *Őz József* meglátogatja haldokló vetélytársát, a maga kevésszavú, minden osztentáció nélküli finomságával, azzal, a hogy a rég meghalt tiszta, szép asszony emléket a két miatta megírt életi férfi közé helyezi s megérezeti mindhármuk szerelmének különbségeit s mégis egyforma nemes tragikumát — még sokáig muzsikál az olvasó fülében, a ki fogékony reagáló képességgel olvassa. Nem tagadjuk, hogy bármennyire látjuk azokat a dolgokat, a miket ebben a regényében még nem tudott megoldani az író, mégis elragadtatással olvastuk nem egy részletét és a legnagyobb reménnyel nézünk Török Gyula további pályájának elébe.

A **Budapesti Szemle** most megjelent júniusi füzeté első helyen *Márki Sándor* emlékbeszédét közli Thaly Kálmárról. *Báró Wlassics Gyula* a magyar állam életrajza címmel *Szekfü Gyula* íly című könyvét ismerteti. *Paasonen Henrik*, a nálunk járt finn tudós, Finnország jövőjéről értekezik, *Ravasz László* Széchenyi hatásának titkát fejtegeti, *Moldován Gergely* befejezi a románoknak az oroszokkal való első barátkozásáról szóló cikksorozatát. *Siklóssy László* Verences Antalról mint párttolórolról szól, *Ditényi Adorján Magyarok és lengyelek* a XIX. században címmel kezd cikksorozatát. Egy szép zsidó-német elbeszélés és *Vargha Gyula* harcra verse adja a füzet szép-írodalmi tartalmát. A *Szemle* rovatban *Ilosvay Lajos* az Akadémia újabb feladatairól, *Bleyer Jakab József* a tudomány címen értekezik. Az *Ertesítő* rovat könyvismeretesei teszik teljessé a füzet tartalmát. A Budapesti Szemlé *Voinovich Géza* szerkeszti s a Franklin-Társulat adja ki. Előfizetési ára egész évre 24 korona, félévre 12 korona, egyes szám ára 2 korona.

A **közkutatás kulturális és nemzeti feladatairól** tanulságos kis könyvet adott ki — a debreceni egyetem népszerű főiskolai tanfolyamán tartott előadása foglalataul — *dr. Csige Varga Antal*. Rövid összefoglalásban, az idevonatkozó iradalom figyelembevételével tárgyalja a közkutatás csaknem minden fontos feladatát és problémáját, képet rajzol közkeletünk multjáról és jelenéről, megállapítja az eddig elért eredményeket, de nyomatékosan figyelmeztet a hiányokra is. A közkutatás ügye iránt érdeklődők tarulással fogják olvasni a füzetet, mely a debreceni egyetem népszerű főiskolai tanfolyamának kiadványai között jelent meg.

A **Jó Pajtás**, *Benedek Elek* képes gyermeklapja legújabb, június 9-iki számába *Telesi Sándor* írt

verset, *Tábori Kornél* és *Mihályffy Imre* elbeszélését, *Benedek Elek* folytatja *Róláné Komáromszony* budapesti kalandjainak történetét, *Szalai Sári* érdekes cikket írt, *Avar Gyula* kedves mesét. Sok szép kép, a rejtvények és szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A **Jó Pajtás**-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára egész évre 16 korona, fél évre 8 korona, negyed évre 4 korona, egyes szám ára 82 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal, 1V. ker., Egyetem-utca 4.

A HÁBORÚ NAPJAI.

Május 29. Az Yseről az Oiseig tart a fokozott harcra tevékenység. Yperntől délre megüszült, francia támadások. Montdidieről nyugatra az ellenség benyomult Contignyba. A német tróntörökös hadcsapatjának hadserege győzelmesen folytatták a támadást. A helyszínen siető francia és angol tartalékokat visszavetették. Francia ellentámadások elhárítása után elfoglalták a Fery-Sorny-hátat és a Soissonstól északkeletre emelkedő magaslatokat. Az ellenségnek a condéi fensikont tanúsított ellenállását megőrték, Condé erődjét elfoglalták. A Ciry-tól nyugatra emelkedő magaslatokat megvívák. A Veslen is átkeltek, Braisle és Fimes helységeket elfoglalták. A Vesletől közvetlenül délre emelkedő magaslatokon állnak. A Prouillytől északkeletre levő magaslatokat rohammal elfoglalták, nemkülömben Villers-Francaux és Courcy helységeket s a thierryi magaslatokért harcolnak. A hadifoglyok száma 25,000-re emelkedett. Az olasz harczterén a Tonale-területen tegnap újra feléldtek a harcok. A szorostól délre fekvő Monticello elleni két olasz támadás összecslott. A Piave aló folyásánál levő állásaink ellen tovább tart az ellenséges tüzéség tevékenysége.

Május 30. A nyugati harczterén a német tróntörökös hadseregek támadása győzelmesen halad előre. Az Aisne-től északra a németek tért nyertek Crecy-en-Mont, Juvigny és Cuffier mellett. Soissons városát elfoglalták. A Vesletől délre az alakulban levő új francia front a németek támadásai következtében összecslott. Az ellenálló ellenséget a németek visszavetették a Villamontaire-Fère-en-Tardenois-Coulonges-Brouillet-Brarcourt-vonal mögé. A Reims északkeleti frontján levő erődök elestek. La Neuville és

Betheny északi részét elfoglalták. A foglyok száma meghaladja a 85,000-et s a szákmány mindenféle hadszerben hatalmas. Az olasz harczterén a Tonale-területen tartanak a harcok. Az Adamello-területen is fokozódott az ellenséges tüzéség tüzele. A Presena jégmezőtől délre levő állásaink elleni több támadást visszavertünk.

Május 31. A nyugati harczterén az Ailette frontól és az Oise-től délre hátráló ellenséget a németek az Oiseon és az Ailetten túl keményen üldözik s elérték a Bretigny-S. Paul-Trosly Loire-vonalat. Az Aisne-től északra harcok közt az ellenséget a Bienny-Chavigny-vonal mögé vetették vissza. Soissonstól délre az ellentámadásra vezetett francia lovasság és gyalogság a német megsimmisítő tüzelésének körébe került és megveretett. A németek áttették a Soissons és Hartennes közti utat. A Fère-en-Tardenois felé délynyugatról a Marcon át és a délkeletről érkező francia hadosztályok kétségbeesett ellentámadásuk dacára sem bírtak sikeresen ellenállni a németeknek. Arey és Grand Rocoy mellett a németek áttörték az ellenség hátsó állásait. Fère-en-Tardenois-tól délre a németek elérték a Marne folyót. A Champvoisy-S. Gemme és Romigny melletti magaslatok a németek birtokában vannak. A Vesle déli partján Reimstől nyugatra a németek elfoglalták Gemigny, Cueur és Thilloys helységeket. A foglyok száma eddig 45,000, a szákmányolt ágyúké 100-nál több, a géptegyeket ezri. Az olasz harczterén a Tonale-vidéken a harcra tevékenység csak időnkint megújuló tüzéségi tüzelésre szorítkozott. Cipro Siletől keletre visszavertünk egy támadást.

Június 1. A nyugati harczterén a németek kivetették az ellenséget Cutsnál és Buerancourtól délre levő erős állásaiból. Az Aisne északi partján Nouvron-Fontenayig nyomultak előre. A francziák kétségbeesetten támadtak a soissons-hardennesi úton át előnyomuló német csapatok ellen. Estére a harcok a németek javára dönttek el. A hátráló ellenségnek a németek a Chaudun-Vierzy-Blancy-vonalról keletre emelkedő magaslatokig nyomultak utána. Az Oureq-folyó két oldalán áthaladték a Soissons-Chateau-Thierry úton és mindig megtörve az ellenség ellenállását, elérték Neuilly és a Chateau-Thierrytől északra emelkedő magaslatokat. Chateau-Thierrytől és a Dormarstól keletre eső terület között a németek a Marne mentén állanak. A Marnetól a Reimstől nyugatra elterülő területet elfoglalták a Verneuil-Olisy-Sarcy-Champigny-vonalat. A hadifoglyok száma ismét több ezerrel szaporodott.

©Könyv Zoltán©

Próbadoboz illetve tégely ára 3 korona. — Nagy doboz illetve tégely ára 6 korona.

MINDENÜTT KAPHATÓ!

Főelárusítóhely: DIANA KERESKEDELMI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG, Budapest, V., Nádor-utca 6. sz. alatt.

Junius 2. A nyugati harzterén a németek Noyontól délkeletre az ellenséget visszazsorították a Carleponti és a montagnei erdőbe. A Moulins sous Touventől keletre fekvő magaslakat és a Nouvrontól nyugatra fekvő vonalakat elfoglalták. Az Oureq-folyó két partján visszavetették az ellenséget a Sivières-szakasz mögé és elfoglalták a passyi és courchampi magaslakat. A Marne mellett a helyzet változatlan. Chateau-Thierrynek a folyó északi partján fekvő részét megtisztították az ellenségtől. Verneuilől északra és az Ancres mindkét partján a franciák ellentámadásait visszaverték. Reimstől keletre behatoltak St. Leonard mellett a francia árkokba. Az olasz harzterén a tüzéségi harc a hegyi arcvonal több pontján feléledt. A Piave torkolatánál tüzelésünkkel visszavertünk egy olasz előretörést.

Junius 3. A nyugati harzterén messze távoli frontokról új francia kötelékek avatkoztak a harzba. Az Aisne-től északra hasztalan igyekeztek a rjúk bizott állások tartani. A németek kemény árokharzban Moulins sous Touvent—St. Cristophe—Wingre vonalra vetették őket vissza. Soissonstól délnyugatra elfoglalták Chaudunt. A Sivières-területen át a Viller-Coterets melletti erdőségek keleti szegélyéig nyomultak előre. Az Oureytól délre visszavetették az ellenség heves ellentámadását Courhampton és Monthiersen túl tért nyertek és elfoglalták a Marne-magaslakat Chateau-Thierrytől nyugatra. Az olasz harzterén a Fossaltánál, a Piave alsó folyásán az olaszok átkelési kísérletét megüszítettük.

Junius 4. A nyugati harzterén a németek a Soissonstól nyugatra és délnyugatra emelkedő magaslathoz göresösen ragaszkodó ellenség ellenállását tegnap megtörték. A Vauxbaini és a Chauduntól nyugatra emelkedő magaslakat hatalmukba kerítették. Pernant-t és Missy au Boist rohammal elfoglalva visszavetették az ellenséget a Le Souliers—Dommiens vonalra. Több ellenséges üteget elfoglaltak és néhány ezer foglyot ejtettek. A franciák ellentámadásai az Oureq folyótól két oldalt megüszítették. Chateau-Thierrytől északnyugatra a németek harcok közben túl jutottak a Bussières—Bourenes-i vasútvonalon és visszaverték az ellenség ellentámadásait. Az olasz harzterén tartós tüzéségi tevékenység az egész arcvonalon.

Junius 5. A nyugati harzterén a németek az Aisne déli partján elért sikereiket kibővítvé Ambleux—Cutryre vetették vissza az ellenséget és elragadták tőle Dommiertől északra fekvő állásait.

Az Oureq folyó két oldalán kölesörös helyi harcok. Az olasz harzterén tüzéségi tevékenység.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: FALK HENRIK, udvari tanácsos, a vaskorona-rend tulajdonosa, a kassa-oderbergi vasút nyug. vezérigazgató-helyettese, 78 éves korában, Budapestben. — MIHALOVICH ANTAL, földbirtokos, a jelenlegi horvát bán apja, 88 éves korában, Zágrábban. — Nemes KUNST OTTORKÁR, ezredes, a Marosvásárhelyről Nagykanizsára áthelyezett es. és kir. katonai r. álliskola parancsnoka, 59 éves korában, Bécsben. — TOMASICH MIKLÓS, volt bán és horvát miniszter, 54 éves korában, trescevarivi birtokán. — Tasnádszántói BECSKY GÉZA, érdemelegi körjegyző, megyebizottsági tag, 67 éves korában, Nagykárolyban. — KOZINA KOZINA György, honvédszázados, 67 éves korában, Pápán. — SZILÁGYI ZOLTÁN, tanár, 38 éves korában, Miskolcon. — ILLÉS ÁRPÁD, magánzó, 38 éves korában, Budapestben. — ÖZV. BUSCHMANN FERENCZNE, szül. Wurtz Krisztina, 72 éves korában Budapestben. — ÖZV. LÖBL MÓRNÉ, szül. Köcher Franciska, 68 éves korában, Budapestben. — ÖZV. LEHNER JÓZSEFNÉ, szül. Brucker Katalin, Budapestben. — DÖMÖTÖRFY Györgyné, szül. Janny Józsa, Zágrábban. — ÖZV. HERMANN KÁROLYNÉ, 86 éves korában, Budapestben. — ÖZV. GYÖRKY JÁNOSNÉ, szül. Borbély Mária, Budapestben.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» 65-ik évfolyama.

A «Vasárnapi Ujság» a legrégebbi magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap évenként több mint 130 íven s több mint másfél ezer képpel, legjelesebb hazai írónk és művészeink közreműködésével jelen meg.

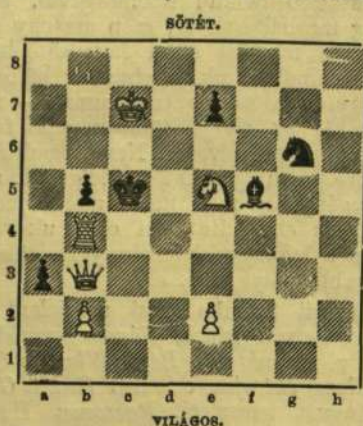
Előfizetési feltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 10 korona, félévre 20 korona, egész évre 40 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalába, Budapestben, Egyetem-utca 4. szám küldendők.

SAKKJÁTÉK.

3106. számú feladvány Modin O.-tól. Stockholm.

Világos indul és a harmadik lépésre mottot ad.

Szerkesztői üzenetek.

Besztercebánya H. I. A kérdéses könyvet megszerzheti bármely könyvkereskedésben. A szürke kísértet. Fordított novellákat nem szoktunk közölni. Májusi fagy. Ocska, kopott téma, szintelenül megírva.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 18-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Sok láb nyomja addig a földet, míg útnak nevezik.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál.

Szerkesztőség: Uroda 1. Budapest, IV., Vármegye-utca 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

FOGAK és teljes fogorok szájpadiás nélkül. a gyökerek eltávolítása fölételes. Szpecialista fog- és szájbetegségekn.

FOG -tömések, arany fogkoronák és aranyhídak, tartós porcelán- és aranytömések. tiz évi időállással.

FOG -huzás teljes érzéketlenséggel; hasznavehetően, régi fogorok átalakított. Vidékiek egy nap alatt kelélttetnek. — Mérekelni árák.

Dr. HEGEDŰS JAKAB fogorvos, egyetemi orvosudor, Eia5 Fővárosi Fogorvosi Intézet, Budapest, VII., Erzsébet-körút 44. sz. I. emelet.

MAGYAR KÖNYVTÁR SZERKESZTI IRADÓ ANTAL

CONAN DOYLE A PESTI EZÜST FOKOS

ANGOLBÓL FORDITOTTA KISLÉGGHI KÁLMÁN

LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) R. T. kiadása.

Ára 80 fillér.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBN.

MAGYAR KÖNYVTÁR SZERKESZTI IRADÓ ANTAL

A MÁGOCSI CSIRKÉK IRTA NAGYENDRE

LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) R. T. kiadása.

Ára 80 fillér.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSBN.

EHRBAR

és minden más előkelőbb mestergyártmány zongorát, pianót legelőcsöbben vehet a szolid kiszolgálásról általában ismert.

REMÉNYI MIHÁLY

ezég zongora- és harmonium telepén, Budapest, VII., Király-utca 58. és 60. Régi zongorák, pianók vétel, becsesrelése, javítása és hangolása.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)

Gyár és VIII. Baross-u. 85. A főváros első és legrégebbi cipkefőszálat: Fűzők: II. Fő-utca 27, IV. Fő-utca 6, Kezdemény-utca 14, V. Harminczad-utca 4, VI. Teréz-körút 39, Andrássy-út 16, VIII. József-krt 2. Telefon: Józsa. 2-37

Vérszegénység, ideges fejfájás, anémia ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek ajánlják

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitünő voltát mindenki ismeri. Kitünő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felalmulja. Milleniumi nagy éremmel kitüntetve! Számos kiállításon díjazva. — Kis palacska 2 korona 60 fill., nagy palacska 3 korona 80 fill.

Készíti: ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszerár, Árad, Szabadság-tér.

Perzsaszőnyeg-különlegességek!

Antik ezüst tárgyak, nagy választékban kaphatók ROSENSTINGLNÉL

IV., Deák-tér 4. * Telefon 6-76.

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett. Rövid idő alatt dúsz hajat növeszt és megakadályozza a hajhullást, megóvja a korai őszülést, egy hónap alatt fényes eredmény. Ára 10 és 15 K. BOTÁR Z. REGINA Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. I. em. Illetészekben nagy választék.

ÓRÁK kiváló pontossággal szabályozva 10 évi jóállás mellett.

ÉKSZEREK divatos és látszó kivitelben. EVŐESZKÖZÖK ezüst és alpaccaestiből. EZÜSTNEMŰEK és DISZTÁRGYAK szigorúan szabott jutányos árákon készpénz és előtérítéssel részletekben felvételek mellett beszerezhetők. BRAUSWETTER JÁNOS CHRONOMETER és MŰORÁSNÁL Alapították SZEGED. Számos kiállításokon díjazott. Több ezer elismert levél. Legújabb díjazás nagy képes árajzyék ingyen és bérmentve.

Fiatalos, üde arczbőrt

varásból első 10 nap alatt és eltávolít minden teáthibát, ugymint miteszer, pattanás, szárazfolt, ránc, orrvörösség, lilacsos, hervadt, pettyhűdt bőrt, a Dr. Kayserling-féle sebzítő-szer. A kura egyszerű otthon végezhető, minden feltétel nélkül. Befelezése után az arczbőr nagyobb szűrségben, gyermeki lágyaságban és tisztaságban pompás. 1 üveg 15 K. — Készítők: Dr. GROSS ANTAL KIVÁRYON & Co. — Székhely: GROSS ANTAL Budapest, VIII., József-körút 23. (Pázmány 1.)

Viszketegséget, sömört, rüht,

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti törvényesen védett

„Skaboform”-kenőcs.

Nem piszkít, teljesen szagtalan. Próbátégely 3.— korona kis tégely 5 korona osaládi tégely 12 K. — Budapesti főraktár: Török gyógyszerüzletben, VI., Király-utca 12.

Vidékre megrendelési cím: Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerüzlet, Győr. «Skaboform» névjegyre ügyeljünk.

2-ik kiadásban jelent meg:

KÓBOR TAMÁS BUDAPEST

czímű regénye

Budapest társadalmának hatalmas realizmussal megrajzolt keresztmetszeti képe

Ára 8 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

Kapható minden könyvkereskedésben.

ISMERETEK TÁRA

Szerkesztik ENDREI ÁKOS és MÁRTON JENŐ

Az Ismeretek Tára az iskolai ismereteknek rövid, de alapos magyarázata. — Eddig megjelent:

1. Szemkő Aladár. Magyar nyelvtan helyesírási szó-tárral K 1.40
2. T. Badinyi Sándor. Magyarország oknyomozó története. Áttekintő összefoglalásokkal, érettségi és tan-képesítő vizsgálatra készülőknek K 1.80
3. Soltý Kornél. Latin nyelvtan gyakorlatokkal és két színes táblázzal K 1.80
4. Lenkei Ferenc. Algebra K 2.—
5. Ujj Gyula. Természettan. I. kötet: Mechanika Akusztika K 2.80
6. Ujj Gyula. Természettan. II. kötet: Fénytan. Hőtan. Mágnesség. Elektromosság. Kozmografia K 2.80
7. Márton Jenő. Német nyelvtan olvasmányokkal és gyakorlatokkal K 2.—
8. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. I. rész: Kisfaludy Károly felléptéig K 2.—
9. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. II. rész: Kisfaludy Károly felléptétől a legújabb korig K 2.—
10. Soltý Kornél. Latin mondattan T. Livius, Corn. Nepos, J. Caesar és Phaedrus műveiből vett olvasmányokkal kapcsolatban K 2.—
11. Lenkei Ferenc. Geometria I. rész: Planimetria és trigonometria K 2.—
12. Lenkei Ferenc. Geometria II. rész: Stereometria és analitika 2.—
- 13—14. Sajtó alatt.
15. Fehér Jenő. A tavasi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdők számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.60
16. Tauber N. Nándor. Rövid kereskedelmi levelezés a megfelelő német szólásmódokkal K 2.80
17. Fehér Jenő. Az őszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdők számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.20

A LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

A MAGYAR KÖNYVTÁR
Szerkeszti **RADÓ ANTAL**
Új füzet:
894. szám
RIEDL FRIGYES
ARANY LELKI ÉLETE.
Arany idegletébe igyekszik bepillantani és egyúttal felfejti a nagy költő nézetét a háborúról.
Ára 40 fillér. — Kapható minden könyvkereskedésben.

Vadászportot űzők
akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a
„NIMRÓD”
KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot
Állandó melléklete
„A vadászb”
című ebtenyészési szaklap.
Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.
Szerkeszti: lovag **KERPELY BÉLA.**

Előfizetési ár mindkét lapra:
egész évre 20 K és 4 K háborús pótdíj összesen 24 K
fél „ 10 „ 2 „ „ 12 „
negyed „ 5 „ 1 „ „ 6 „
Tessék mutatványszámot kérni.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.
(Franklin-Társulat.)

OLCSÓ KÖNYVTÁR
Alapította Szerkeszti
GYULAI PÁL HEINRICH GUSZTÁV
Egy-egy szám ára **30 fillér.**
Új füzet:
1884—1887. szám
TURGENJEV
ASZJA
Orosz eredetiből fordította
TRÓCSÁNYI ZOLTÁN.
A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.
KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSben.

Alapítva 1910-ben.
HALTENBERGER BÉLA, Kassa.
Ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás.
A gyár teljes üzembn van.
Gyász esetben ruhafestés feketére és egyen-
ruhák tisztítása soronkívül.
A magyar mágnesvilág alakjait
mutatja be pompás megelevenítő erővel
SZEMERE GYÖRGY
legújabb regényében; címe
KÉT LEÁNY
Két kötet * Ára 10 K.
A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA
Kapható minden könyvkereskedésben.

Pénzét vissza-
fizetem, ha
HIRDETÉSEK
• felvételnek
• a kiadó-
• hivatalban
BUDAPEST,
• Egyetem-u. 4.
tyukaszem-szemölcs,
birkonnyósdésit a Ria-balzsam
három nap alatt fájdalom nélkül
gyökereztet ki nem irtja. Eurokre
nemű hála- és köszönőiratok. Ára
jótállós levéllet 2,40 K üvegenként,
3 üveg 5,50 K és 6 üveg 8,50 K.
KEMÉNY, Kassa I. Postaóh. 12/123

Új aktuális könyv!
NEUMANN KÁROLY dr.
VÁMTARIFA
ÉS
VASUTI DIJSZABÁS
Kereskedelempolitikai tanulmány
Ára 4 korona
A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA
KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSben

Vidám perczeket szerez magának,
ha elolvassa
ZSOLDOS LÁSZLÓ
új könyvet. Címe:
AZ ÜRGE
Ára 5 korona
A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA
KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSben

KULTURA ÉS TUDOMÁNY
új kötete:
VILÁGPOLITIKA
A világtörténet legújabb fejezete
(1871—1914)
Irtja
BALANYI GYÖRGY dr.
kegyesrendi tanár
Főbb fejezetei: A hármasszövetség előzményei.
A hármasszövetség kora.
Bekerítő politika.
Utolsó erőpróbák.
Ára kötve 6 korona
A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA. * KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSben.

24. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL**
BUDAPEST, JUNIUS HÓ 16.
Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.
Egyes szám ára 80 fillér.
Előfizetési feltételek: Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.
Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

A KATONÁINK ÁLTAL MEGSZÁLLOTT ODESSZA. — A PANTELEON TEMPLOM ELŐTT. — Zádor István rajza